

MEZŐ FERENC

A világvége után egy nappal...

Hogy lehet ez? Most vége van a világnak, vagy nincsen? Nos, a válasz igen egyszerű. A világnak vége van. De a vég is csak fénysebességgel tud terjedni, s nem egyszerre jelenik meg mindenhol. Van, ahol már bekövetkezett, s van, ahol még évmilliókig hírét sem hallani... Vagy mégis?

– Testvéreim! Váltátok meg bűnötöket! Mert eljő' hamarost a világnak vége... Satöbbi, satöbbi...

A zsíros húsú aszkéta szerzetes rezignáltan folytatja vándorútját a zsúfolt városi utcákon. Már megszokta, hogy senki sem figyel szavaira. Három évtizede kérlel, gyözköd, fenyegetőzik – mindhiába. Hangját lassan elnyomja a város moraja és a Quatangoo Ökológiai Múzeum egyik landoló űrhajója.

Dr. Quatangoo (a múzeumalapító híres-hírhedt Quatangoo professzor dédunokája) izgatottan figyeli az űrhajó ereszkedését. Milyen régóta várta már!

– Igazgató úr!

– Igen...? – szól ingerülten a titkárnőhöz.

– Dr. Yeboolo űrhajója ezekben a pillanatokban érkezik meg. A doktornő szeretne önnel beszélni.

– Kapcsolja, kérem!

A szoba távolabbi sarkában hamarosan megjelenik Dr. Yeboolo holoalakja. „Tíz éve...” – mereng el Quatangoo a holoképet mustrálgatva – „Tíz éve váltunk el. Az átkozott kutatása miatt... Gyönyörű! Szeretem...”

– Mi az, kincsem, megkukultál?

– Saa-rah! – az igazgató még mindig megigézve bámulja álmai asszonyát.

– Halló! Jó reggelt! Van „otthon” valaki?! – csúfolódik Dr. Saa-rah Yeboolo, a Quatangoo birodalom egykori nagyasszonya – Mi van veled, Dareius...?

– Saa-rah! Jól... Jól vagyok! Örülök, hogy megérkeztetek! Gyere át!

– Jó, de előbb eligazítom az embereket. Fantasztikus anyagot hoztam ám! Készíts elő egy emeletet Kha'wapi-raam Vadvilág számára! Olyan gyűjteményt hoztam, amiben nem fogsz csalódn! Négyhuszonötöd bolygófordulat múlva találkozunk! Szia!

A holokép eltűnik, az igazgató egyedül marad gondolataival: „Vadvilág? Vadvilág. Te vetted el tőlem Saa-raht.” Dr. Dareius Quatango tizenöt éve ismerkedett meg Saa-rah-val. Saa-rah Hetéra volt. Hetéra – nagybetűvel. És mint minden Hetéra, a társadalom megbecsült és nagy tiszteletben álló köztisztviselője volt. Abban a társadalomban, ahol a feleség társadalmi szerepe a vagyongyarapításra, a gyermeknemzésre és a házvezetésre korlátozódott, a férfiak, ha nem csak szexpartnert, hanem szellemi társat is akartak, a hetérákhoz fordultak. A gyönyörű Hetérák, akik a tudományok, művészetek és sportok terén sokoldalúan képzett, a testi örömeiket mesterien osztogató nők voltak, bizony igen sokszor többet látták és jobban ismerték a vendégeik viselt dolgait, mint azok feleségei. Mindez ebben a társadalomban teljesen természetes és elfogadott volt férfiak és nők, férjek, feleségek és hetérák számára egyaránt. Feleségül venni egy hetérát azonban igen vakmerő és rendkívüli dolognak számított. De hiába, az ifjú Quatango-t nem lehetett eltéríteni szándékától, nőül vette Saa-rah Yeboolo-t. Nagy árat fizetett ezért Saa-rah: feladta hivatását és a hivatással járó magas szintű oktatástól is búcsút kellett vennie. Szerencséjére Quatango rendkívül gáláns férjnek bizonyult, s lehetőséget adott neki a tudományokban való elmélyülésre továbbra is – persze titokban. Öt gyönyörű év következett. Aztán Saa-rah bejelentette, hogy a holóhírekben hallott egy új világról, amelyet most tárnak fel, s ott kutatásokat szeretne folytatni. Társadalmuk szokásaihoz híven elváltak (a szokás az, ha egy házastárs egy keringési idővel több ideig távol marad, a további bonyodalmak megelőzése végett a házasságot automatikusan felbontják). Saa-rah elment és tíz hosszú éven át csak kósza hírek és ritka levélváltások révén érintkeztek egymással. De most itt van, s Quatango doktor még mindig olthatatlan szerelmet érez iránta. Vajon remélhet...?

Quatango még soha nem sürgette ennyire a talpai alatt sebesen pörgő bolygót, hogy forduljon gyorsabban. Négyhúszötöd fordulat múlva azonban nyílt az ajtó, s a következő pillanatban Saa-rah ajkai már az övét harapdálták. Még aznap este összeházasodtak.

A következő napokban a „Kha’wapi-raam Vadvilág flórája és faunája” című kiállítás hatalmas tömegeket vonz az Ökomúzeumba. A több ezer négyzetkilométernyi területen Saa-rah és asszisztensei felépítették a Vadvilág jellegzetes sziklás, patakos, vulkánkúpos táját. Reprodukálták a kettős nap okozta sugárzásviszonyokat a látható fény hullámtartományán innen és túl. Betelepítették Kha’wapi-raam növény és állatvilágát. Az egész termet pedig az előírásoknak megfelelően biosziliprendszerrel vették körül, nehogy valamelyik állat- vagy növényfaj elszabaduljon a múzeum területéről. A közönség így jóformán az űrutazás kockázata nélkül ismerkedhetett meg egy idegen világgal, egy idegen ÉLŐ(!)világgal.

Egy éjszaka Dareius és Saa-rah a múzeum központi agyának vészjelzésére riad fel:

– Egyes számú riadó! Figyelem! Figyelem! Egyes számú riadó!

– Mi történt? – kiáltják egyszerre.

– A Kha’wapi-raam kiállításról elszabadult egy spóra. A múzeum 14. és 121. emelete között valamennyi világ kiállításába behatolt... Új információ: Frexshlyn Világ a 24. szinten és Iobaa Világ az 56. szinten elpusztult. Cinna Világa a 30. szinten elpusztult. Kolvax II. Világ faunája (103. szint) kipusztult. Yillandrow Világ a 73. szinten elpusztult. Kolvax II. Világ (103. szint) flórája kipusztult. Gurang Világ a 121. szinten elpusztult. Lena-VII. Világ...

A számítógép kíméletlenül folytatja tovább és tovább. Az Őkomúzeum egyik pillanatról a másikra veszt el különleges és különlegesen értékes gyűjteményét. A valódi baj csak ezután következik:

– A spóra kiszabadult a múzeum területéről! Figyelem! Figyelem! Katasztrófa-helyzet! A spóra kiszabadult! – harsogja a központi agy.

A spóra rendkívüli sebességgel szaporodik. Semmilyen savval, vegyszerrel nem lehet védekezni ellene. A kezelések hatására nyomban elpusztulnak, de öt másodperc múlva sokszorososan újratermelődnek. Már centiméteres vastagságban fedik a város utcáit, házfalait.

– Testvéreim! Váltátok meg bűnötöket! Mert eljő' hamarost a világnak vége... Satöbbi, satöbbi...

A zsíros húsú aszkéta szavai mostanság hihetőbben csengenek, mint máskor. Dr. Quatangoonak mindenesetre a tehetetlenségéből táplálkozó világvége-hangulata van:

– Nem tudjuk megállítani. Nem megy! Se vegyszerrel, se hővel, se semmivel. Elpusztul és újratermelődik! És mindent elnyel! Képzeld, tegnap láttam egy öreg kutyát az utcán. A spóra pillanatok alatt beborította... A kutya szánalmasan vonyított, aztán megfulladt. Ugyanúgy, ahogy a múzeum minden világának növény- és állatállománya elpusztul, ha a spóra elburjánzik a közelében. Ezek után egyáltalán azon csodálkozom, hogy Kha'wapi-raamról ilyen bőséges és változatos gyűjteménnyel tértél haza.

– Ez az, Dareius! Megtaláltad!

– Én? De... mit?

– Figyelj! Minden viszonylag zárt biológiai rendszer egyfajta egyensúlyi állapotra törekszik. Ilyen viszonylag zárt biológiai rendszer például egy bolygó, például Kha’wapi-raam élővilága. Az egyensúlyi állapot lehet statikus vagy dinamikus. Statikus, ha egyszer és mindenkorra beáll a fajok aránya. Ez persze csak elméletileg vagy mesterségesen fenntartva lehetséges. Dinamikus, ha a túlszaporodás-táplálékhiány-fogyatkozás-táplálékhiány-túlszaporodás ciklus révén megvalósuló egyensúlyról beszélünk. Na, most bolygónk biológiai katasztrófát él át: viszonylag zárt biológiai rendszerébe került egy betolakodó, amely minden jel szerint egy kvázi statikus egyensúly beálltáig szaporodni fog. Ez a statikus egyensúly akár azt is jelentheti, hogy a bolygó őshonos flórája és faunája kipusztul, légkörében a gázok összetétele megváltozik és emberi élet számára alkalmatlan világgá válik. Egyetlen élőlényt fog szolgálni a bolygó: a spórát. Vagy idővel azt sem... Mindennemű élet megszűnhet... Vagy teljesen új evolúció indulhat el...

– Aha... És ezt szerinted Én találtam meg...?

– Várj még! Miért nem alakult ki ez a helyzet a Kha’wapi-raamon? Mert ott dinamikus egyensúly jött létre...

– Vagyis? Ne beszélj rébuszokban, hetéramódra!

– Vagyis: a spórát a természetes ellensége igen eredményesen pusztítja!

A briliáns gondolatmenetet kétségbeesett tettek követik. Saa-rah feljegyzéseiből és dokumentumaiból könnyűszerrel kiderítik, hogy él a Kha’wapi-raamon egy rovarféle, mely a spórákkal táplálkozik. Hosszú idő nincs a gondolkodásra: a bolygó egyes részein már éhínséggel, s az azzal járó járványokkal szembesülnek a polgárok.

A rovar jó ötletnek bizonyul: egy hét leforgása alatt megszünteti a spórák okozta krízishelyzetet. A spórákat véglegesen kiirtani azonban többé már nem lehet. A rovarok ugyanakkor újabb bonyodalmakat okoznak: a soha nem tapasztalt táplálékforrást biztosító bolygó maga a megtettesült Paradicsom számukra. El is szaporodnak, de annyira, hogy egy idő után felélik a spórákészletek javát, s alkalmazkodó készségüket bizonyítva más tápanyagforrásokat találnak. A búzatermés kilenczede kárba vész...

A Yeboolo-csapat ismét gyors cselekvésre szánja el magát: megkeresik a rovar természetes ellenségét, egy repülőgyíkot és szabadon engedik. Reménykedve és rettegve várják a következményeket. A következmények nem váratnak sokáig magukra. A repülőgyíkok elpusztítják a rovarhad felesleges hányadát, ám ezzel egy idő után táplálékhiányt idéznek elő saját maguk számára. Újabb táplálékforrásuk az emlősök (emberek és állatok) vére lesz...

Nincs megállás. Dr. Yeboolo és kutatócsoportja kényszer-helyzetükben szabadon bocsátják a repülőgyíkok természetes ellenségét, egy szárnyas ragadozót. A kutatók rettegnek. A ragadozók a már ismert algoritmus szerint járnak el: táplálkoznak – túlszaporodnak – új táplálékforrás után néznek. Falkákba verődve, zuhanórepüléssel rontanak az emberi településekre.

Természetes ellenségük egy medveszerű hatlábú behemót. Az emberevő behemótok ellen egyedül természetes ellenségük, egy gyűszűnyi kis bogár jelenthet megoldást. A bogár méreganyaga másodpercek alatt végez a behemóttal. Dr. Saa-rah Yeboolo megrendülten tudatja az időközben (az elvándorlás és a táplálékláncba kerülés miatt) elnéptelenedő bolygó lakosságával:

– ...a méreganyagot a bogár... a... a spórákból nyeri...

A kör bezárult. A bolygó emberi lakosságát evakuálják, s hosszas biológiai ka-

rantén után a Glyster IV-re telepítik. (A Glyster IV-et korábban Gurang Világnak nevezték. Misztikus hangulatú világ, mely egy – egyes kutatók szerint több! – letűnt civilizáció nyomait hordozza.) Egy hónap múlva már csak Dr. Yeboolo és Dr. Quatango tartózkodik a bolygón, amelyen új, dinamikus biológiai egyensúly alakult ki. Ebben az egyensúlyban embernek nincs helye. Ezt ők is tudják. Önként vállalták... Szeretik egymást... Örökké...

Meddig tart az örökkévalóság?

A világ olyan nagy, hogy van, ahol már vége van, s van, ahol még el sem kezdődött.

